

دانشگاه پیام نور

واحد تهران

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی و حقوقی استعمال مواد مخدر

استاد راهنما:

جناب دکتر محمدصادق غلام جمشیدی

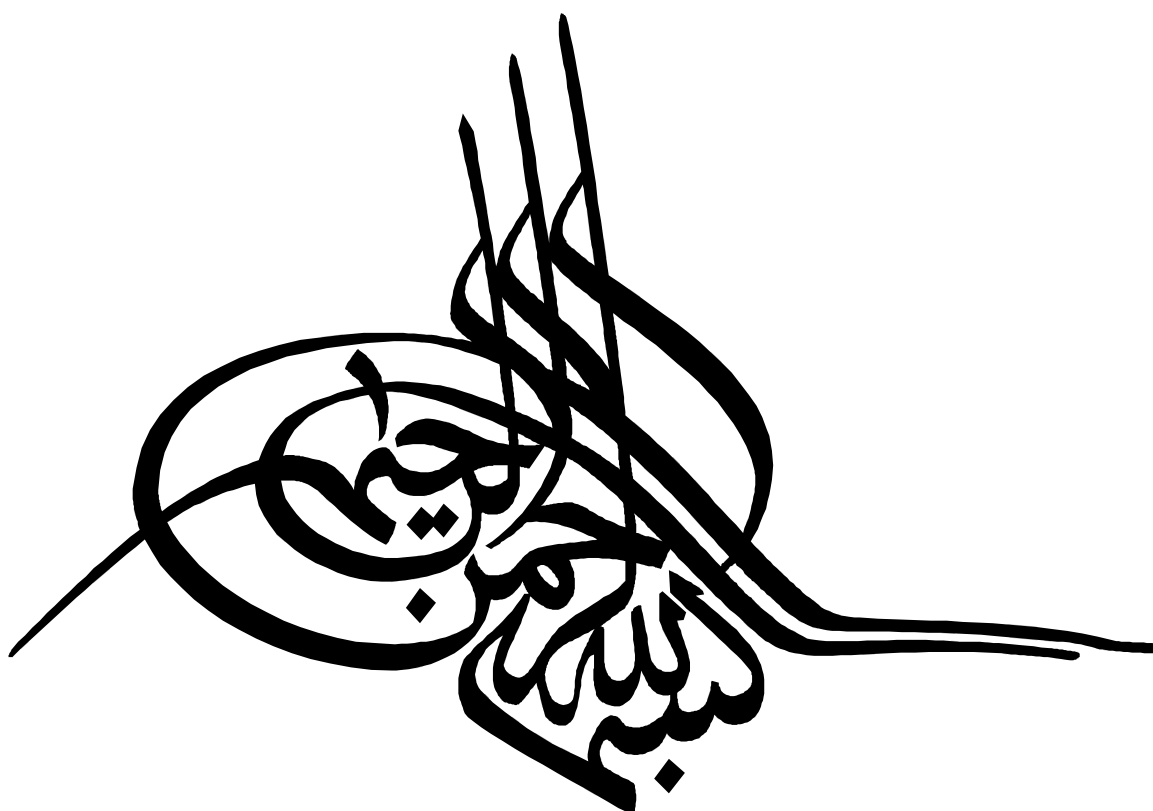
استاد مشاور:

جناب دکتر اسداله لطفی

تهیه و تنظیم:

حمیدرضا انصاری

زمستان ۸۸

بنام حضرت دوست

با صلوات بر محمد و آل محمد(ص) و حمد و سپاس بی کران به ذات اقدس احدیت و با عنایت به الطاف خاصه حضرت بقیه ا... الاعظم (عج) و دعای خیر پدر و مادر عزیزم و همراهی و زحمات همسر خوبم در سالی که مقام عظمای ولایت به نام سال همت مضاعف و کارمضاعف نامگذاری نموده اند به لطف حضرتش و راهنمایی های اساتید ارجمندم آقایان جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد صادق جمشیدی که به عنوان استاد راهنما و جناب آقای دکتر اسداله لطفی به عنوان استاد مشاور و دوست بسیار عزیزم جناب آقای حامد حق شناس از اساتید دانشگاه که از ابتدای ورودم به عرصه دانشگاه همیشه مشوق و راهنمایم بودند توانستم رساله حاضر را بر اساس تحقیقات انجام شده جمع بندی و به دانشگاه پیام نور مرکز تهران به عنوان پایان نامه دوره کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی ارائه نمایم.

والسلام علی من تبع الهدی

بهمن ماه ۱۳۸۸

حمیدرضا انصاری

بسمه تعالی

بی شک همه و همه مدیون شهدای عزیزی هستیم که امروز به برکت خون این شهیدان است که در کمال آسایش و امنیت زندگی می کنیم، شهدای گرانقدری که از ابتدای انقلاب تا کنون رشادتها و جانفشانیهای زیادی را از خود به نمایش گذاشته اند و امروز پس از گذراندن ۸ سال جنگ تحمیلی همچنان شاهد این ایثار و شهادت در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران هستیم که در راه تأمین نظم و امنیت و مبارزه با سوداگران و قاچاقچیان مواد مخدر با اهدای جان خویش از جوانان میهن اسلامی دفاع می کنند و حاصل خونشان امنیت، آسایش، عزت و اقتدار نظام اسلامی است و زنده نگهداشتن یاد و خاطر این عزیزان بر ما تکلیفی است بسیار سنگین و تکریم و تعظیم این اسوه های رشادت، شجاعت و فداکاری و ایمان یعنی خضوع در برابر ارزشی که در کلام معصومین بالاترین ابرار و مبرات توصیف شده است. لذا بر خود لازم میدانم پایان نامه حاضر را به روح بلند و ملکوتی حضرت امام(ره)، شهدای گرانقدر، خاصه شهدای عزیز و مظلوم نیروی انتظامی تقدیم نمایم.

با ذکر صلوات بر محمد و آلش.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول :	
کلیات موادمخدر	
مقدمه	۶
بخش اول : آشنایی با موادمخدر	
۱-۱-۱ : تاریخچه موادمخدر	۶
۱-۱-۲ : موادمخدر از دیدگاه لغت	۸
۱-۱-۳ : موادمخدر از دیدگاه اصطلاح	۱۰
۱-۱-۴ : مواد مخدر در ابواب فقهی و حقوقی	۱۱
الف : ابواب فقهی	
۱- باب حدود و تعزیرات	۱۱
۲- باب دیات	۱۲
۳- باب اطعمه و اشربه مجرمه	۱۲
۴- باب نجاسات	۱۳

۱۴	۵- باب صلوه
۱۵	۶- باب اجاره
۱۵	۷- باب طلاق
۱۶	۸- باب بیع
۱۶	ب : حقوقی
۱۶	۱- قوانین و تصویب نامه های پیش از انقلاب
۱۸	۲- قوانین پس از انقلاب
	بخش دوم : طبقه بندی انواع مواد مخدر
۲۱	مقدمه
۲۳	۱-۲-۱ : ماهیت اعتیاد
۲۴	* رشد اعتیاد
۲۵	* مغز
۲۵	* عصب
۲۶	* انتقال دهنده های عصبی
۲۶	* مواد و سیستم لیمبیک
۲۷	* سیستم پاداش دهی مغز
۲۹	۱-۲-۲ : انواع مواد مخدر طبیعی
۲۹	۱- خشخاش
۳۰	۲- تریاک
۳۲	۳- شاهدانه
۳۲	۴- گراس
۳۳	۵- کدئین
۳۳	۶- جرس
۳۳	۷- بنگ
۳۴	۸- کوکا
۳۴	۹- ماری جوانا
۳۵	۱۰- حشیش

۳-۲-۱ : انواع مواد مخدر نیمه مصنوعی

- ۳۶ ۱- مرفین
- ۳۷ ۲- هروئین
- ۳۷ ۳- کوکائین برف
- ۳۹ ۴- کراک

۴-۲-۱ : انواع مواد مخدر مصنوعی

- ۴۱ ۱- متادون
- ۴۱ ۲- آمفه تامین
- ۴۲ ۳- اکستاس
- ۴۳ ۴- L.S.D
- ۴۴ ۵- کریستال مت (آیس - شیشه - کریستال)

فصل دوم :

ادله حرمت موادمخدر

۴۶ بفش اول : ادله حرمت استعمال مواد مفدر در کتاب

- ۴۶ ۱-۱-۲ : آیه ۲۱۹ سوره مبارکه بقره
- ۴۷ ۲-۱-۲ : آیه قتل
- ۴۸ ۳-۱-۲ : آیه ۱۵۷ سوره مبارکه اعراف
- ۴۹ ۴-۱-۲ : آیه ۹۰ و ۹۱ سوره مبارکه مائده
- ۵۰ ۵-۱-۲ : آیه ۱۹۵ سوره مبارکه بقره

۵۱ بفش دوم : ادله حرمت استعمال مواد مفدر در روایات

- ۵۱ ۱-۲-۲ : احادیث مستدرک الوسائل
- ۵۲ ۲-۲-۲ : احادیث تحف العقول و وسائل الشیعه
- ۵۲ ۳-۲-۲ : حدیث فقه الرضا
- ۵۳ ۴-۲-۲ : مرسله ی شیخ صدوق
- ۵۳ ۵-۲-۲ : حدیث طلحه بن زید

۵۳	۶-۲-۲: مکاتبه محمد بن سنان
۵۴	۷-۲-۲: مارواه علی بن یقظین
۵۶	بخش سوم: ادله حرمت از نظر بناء و سیره عقلا
۵۶	۱-۳-۲: ضررهای بهداشتی
۵۷	الف: ضررهای کلی
۵۹	ب: ضررهای بهداشتی تریاک
۵۹	ج: ضررهای بهداشتی هروئین
۶۰	د: ضررهای بهداشتی کراک
۶۱	۲-۳-۲: ضررهای اجتماعی
۶۲	۳-۳-۲: ضررهای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی
۶۴	۴-۳-۲: ضررهای روانی
۶۴	۵-۳-۲: ضررهای خانوادگی
	بخش چهارم: ادله حرمت از دیدگاه قواعد فقهیه
۶۶	۱-۴-۲: قاعده لاضرر
۶۷	۲-۴-۲: قاعده حرمت اسراف
۶۹	۳-۴-۲: قاعده حرمت از باب اکل سم و اضرار شخصی اجتماعی
۶۹	۴-۴-۲: قاعده حرمت مقدمه حرام
۷۰	۵-۴-۲: قاعده نفی سبیل
۷۱	۶-۴-۲: قاعده حرمت اعانت بر گناه
۷۲	بخش پنجم: ادله حرمت از دیدگاه مذاهب اسلامی
۷۲	۱-۵-۲: مذهب شافعیه
۷۳	۲-۵-۲: مذهب حنفیه
۷۴	۳-۵-۲: مذهب مالکیه
۷۵	۴-۵-۲: مذهب حنابله
۷۶	۵-۵-۲: مذهب زیدیه
۷۶	۶-۵-۲: مذهب تشیع
۷۸	۷-۵-۲: اجماع

فصل سوم :

موادمخدر از دیدگاه قوانین

۸۱	بخش اول : مواد مخدر از منظر حقوق موضوعه ایران
۸۱	۳-۱-۱ : تعریف قانون مجازات اسلامی
۸۲	۳-۱-۲ : تعریف جرم در قانون
۸۳	۳-۱-۳ : مفهوم مجازات
۸۶	بخش دوم : اقسام مجازات
۸۷	۳-۲-۱ : حدود
۸۸	۳-۲-۲ : قصاص
۸۹	۳-۲-۳ : تعزیرات
۸۹	۳-۲-۴ : تفاوت میان حد و تعزیر
۹۰	۳-۲-۵ : محاربه و افساد فی الارض
۹۶	بخش سوم : قانون اصلاح مبارزه با موادمخدر و الماق موادی به آن
۹۶	۳-۳-۱ : تفسیر ماده ۱
۹۷	۳-۳-۲ : تفسیر مجازات بند ۱ ماده ۱
۹۸	۳-۳-۳ : تفسیر مجازات بند ۲ ماده ۱
۱۰۲	۳-۳-۴ : تفسیر مجازات بند ۳ ماده ۱
۱۰۴	۳-۳-۵ : تفسیر مجازات بند ۴ ماده ۱
۱۰۵	۳-۳-۶ : تفسیر مجازات بند ۵ ماده ۱
۱۰۶	۳-۳-۷ : تفسیر مجازات بند ۶ ماده ۱
۱۰۶	۳-۳-۸ : تفسیر مجازات بند ۷ ماده ۱
۱۰۷	۳-۳-۹ : تفسیر مجازات بند ۸ ماده ۱
۱۰۷	۳-۳-۱۰ : تفسیر مجازات بند ۹ ماده ۱

فصل چهارم

دیدگاه مراجع تقلید در رابطه با استعمال موادمخدر

بفش اول : طهارت ، نجاست و حرمت موادمخدر از دیدگاه مراجع عظام و فقها ۱۱۰

فصل پنجم

نظر سنجی (بررسی میزان رضایت مردم از عملکرد ناجا در مبارزه با موادمخدر)

مقدمه ۱۲۲

بفش اول : طرح و بررسی ۱۲۳

بفش دوم : مشخصات پاسفگویان ۱۲۴

بفش سوم : یافته های تمقیق ۱۲۸

بفش چهارم : جمع بندی ، نتیجه گیری ، (اهکارها) و پیشنهادات نظرسنجی ۱۴۵

نتیجه گیری و پیشنهاد ۱۴۹

فهرست منابع ۱۵۳

چکیده

استعمال مواد مخدر امروزه به عنوان تهدید بزرگی در نظام جامعه در دولتها و ملتها به حساب می آید و سالانه مبالغ هنگفتی در ارتباط با ملامت افراد جامعه و مبارزه با این پدیده شوم هزینه می شود. از آنجا که مهمترین رکن هر حکومت و دولتی از جمله نظام جمهوری اسلامی ایران مردم هستند احکامی که از سوی شارع مقدس برای مکلف وضع شده است تا جایی است که منجر به ضرر جمعی و روحی افراد بشر نشود.

نظر به اینکه استعمال هر گونه مواد مخدر به جسم و روح انسان و حیثیت فردی و اجتماعی انسانها ضرر و آسیب می رساند مطابق قاعده لاضرر که از قواعد مسلم فقهی است و همچنین احادیث، آیات قرآنی (۱۹ و ۱۹۵ سوره بقره، ۱۵۷ اعراف، ۹۰ و ۹۱ مائده) بنا و سیر عقلاء و مذاهب شیعه و اهل تسنن استنباط می شد که حکم فقهی استعمال مواد مخدر حرمت است.

ما در این پایان نامه در صدد این هستیم که ضمن تفسیر ماده ۱ قانون مبارزه با مواد مخدر به بررسی و تحلیل مبانی فقهی استعمال مواد مخدر بپردازیم و در این رابطه نیز برای غنای بیشتر پایان نامه، نظر سنجی از جامعه آماری ۴۶۰ نفر بر اساس جدول مورگان که از نظر علمی نیز این موضوع را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است تهیه نموده ایم. باشد که همه و همه اینها مرضی درگاه حضرت حق قرار گیرد.

کلید واژه ها: انواع مواد مخدر، بنج، استعمال مواد مخدر - ضرر، حرمت

مقدمه

پدیده موادمخدر واعتیاد دیگر آسیب اجتماعی تلقی نمی گردد بلکه به یک معضل تهدیدکننده امنیت جهانی تبدیل شده است مسئله مهمی که مبارزه با موادمخدر را کم اثر وسخت نموده استفاده قاچاقچیان بین المللی از تجهیزات پیشرفته وپیچیده وبهره گیری از علوم نوین در ارتباطات وهمچنین تولید مواد شیمیایی وخطر تغییر تدریجی الگوی مصرف موادمخدر از طبیعی به شیمیایی است به طوری که بازار مصرف بسیار گسترده ای به روی مافیای تولیدوتوزیع موادمخدر وانواع روان گردان ایجاد شده وظیف وسیعی از جمعیت جوان کشورها از این شرایط آسیب دیده اند وخواهند دید اگر استراتژی کارآمد وتصمیمات جامع وکاملی در این خصوص اتخاذ نشود احتمال مشکلات وبحرانهای وسیع تر، دور از انتظار نخواهد بود.

درحال حاضر در کنار سه بحران جهانی فقرورشدجمعیت،نابودی محیط زیست وتهدیدهای هسته ای موضوع موادمخدر به عنوان بحران چهارم وبزرگترین شوک هزاره سوم سبب شده تا بالغ بر ۱۷۰ کشور در جهان با این معضل دست وپنجه نرم کنند. نیم نگاهی به پیامدهای شوک عظیم موادمخدر به عنوان زلزله خاموش، جنگ بدون مرز وبزرگترین منکر عصر حاضر بیانگر آن است که از لحاظ بهداشتی سوء مصرف موادمخدر وعوارض اعتیاد به عنوان چهارمین عامل مرگ ومیر کشور (پس از تصادفات رانندگی،سکته های قلبی وسوختگی ها) محسوب شده وبه طور میانگین در سالهای اخیر روزانه حداقل ۵ نفر به علت ناخالصیهای موجود در مواد مخدر وسوء مصرف جان خود را از دست داده وهزینه های پزشکی زیادی را نیز به جامعه تحمیل کرده اند واین پدیده شوم تمامی ساختارهای اجتماعی،فرهنگی،اقتصادی وسیاسی جوامع را تحت تاثیر مخرب خود قرار می دهد ونهاد خانواده، بنیان اجتماع را به کام خود برده ورسالت اصلی حاکمیتها رفاه وکرامت انسانی را مورد تهاجم قرار می دهد. موادمخدر بعد از تجارت نفت،توریسم وسلاح با حدود ۱۵۰۰میلیارد دلار چرخش مالی وسود خالص ۵۰۰الی ۶۰۰میلیون دلار چهارمین تجارت جهان محسوب می گرددوبعد ازتجارت اسلحه دومین تجارت غیر قانونی است. براساس آخرین آمار منتشر شده از سوی سازمان ملل متحد

وجود ۲۵۰ میلیون نفر معتاد و حدود ۵۰ میلیون نفر مبتلا به بیماری ایدز در جهان بازاری مناسب برای قاچاقچیان و باندهای مافیای فراهم نموده است. با توجه به این پدیده در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران که هدف اصلی آن هدایت و نیل افراد جامعه به سوی کمال می باشد مسئولیت دست اندرکاران حکومتها در کلیه عرصه های اجرائی، قضائی و تقنینی را صدچندان می نماید و از مهمترین مقتضیات امروز درک واقع بینانه و حقیقی از جامعه، تحولات، فرصتها، تهدیدات، آسیبها و نگرانی هایی است که در شرایط کنونی با آن مواجهیم لذا بر آن شدیم تا با گردآوری آخرین نمونه از مواد مخدر و روانگردان که در سراسر جهان تولید و مصرف می شود به همراه اثرات سوء و مخرب آن بر انسانها در جهت بازدارندگی و اطلاع رسانی از عوارض بسیار خطرناک آنها جوانان کشور را مطلع نماییم .

در پایان نامه حاضر که به روش کتابخانه ای و میدانی گردآوری شده در پنج بخش به بررسی فقهی و حقوقی استعمال مواد مخدر پرداخته شده است . در بخش اول اجمالی از تاریخچه مواد مخدر و انواع آن در ابواب فقهی و حقوقی مورد بررسی قرار گرفته و در بخش دوم به ادله حرمت از دیدگاه کتاب ، سنت ، سیره عقلاء و قواعد فقهیه از دیدگاه امامیه و اهل تسنن اشاره نموده و در بخش سوم استعمال مواد مخدر از دیدگاه حقوق موضوعه ایران و در بخش چهارم نظرات فقهای امامیه در ارتباط با استعمال مواد مخدر بیان گردیده و در بخش آخر بر اساس جدول مورگان نظر سنجی از مردم استان قزوین در این باره انجام شده است که همه و همه اینها گامی باشد (هرچند ناچیز و ناقص) در جهت کنترل و جلوگیری از آلوده شدن جوانان میهن عزیزمان به این بلای خانمان سوز. انشاءالله ...

تعریف مساله

استعمال مواد مخدر در دنیای کنونی یکی از معضلات اساسی و بزرگ است که جوامع بشری خصوصا قشر جوان را در معرض تهدید جدی خود قرار داده است و با توجه

متحدته بودن این موضوع، مباح و حلال دانستن استعمال موادمخدر از نظر بعضی از علما و در جهت روشن شدن هرچه بهتر موضوع از لحاظ فقه و حقوق، برای رفع این معضل بزرگ اجتماعی که متأسفانه جان بسیاری از جوانان را گرفته و خانه های زیادی را خراب نموده و هم اکنون نیز در معرض نابودی قرار داده و موجبات سستی در ایمان و اعتقادات مذهبی نیز شده، برآن شدیم در جهت این معضل گام برداریم.

طرح سوال های اصلی تحقیق

۱. ملاک و معیار مخدر بودن کدامند.
۲. ادله حرمت موادمخدر چیست.
۳. حکم قانونی استعمال موادمخدر چیست.
۴. دیدگاه مذاهب اسلامی در خصوص موادمخدر چیست.
۵. احکام صادرشده توسط فقها در خصوص استعمال موادمخدر چیست.

فرضیه های اصلی تحقیق

- ۱- به نظر می رسد موادمخدر هر ماده ای است که در بدن ضعف و سستی ایجاد کند و باعث کسالت، سستی، از خود بیگانگی، بی تفاوتی و زایل شدن عقل و ادراک شود که در گذشته نیز در ابواب فقهی متعدد از آن سخن به میان آمده است.
- ۲- محکمترین دلیل بر حرام بودن استعمال موادمخدر قاعده لاضرر از قواعد مهم فقهی و همچنین آیات قرآنی، احادیث، بنا و سیره عقلاء و اجماع و اتفاق مسلمین میباشد.
- ۳- هرگونه تولید، توزیع و مصرف موادمخدر از نظر حقوق جرم محسوب میگردد.
- ۴- بنابر نظر مذاهب اسلامی استعمال موادمخدر را حرام اعلام نموده اند.

۵- همه مراجع تقلید شیعه استعمال موادمخدر را حرام اعلام نموده اند .

سوابق پژوهشی موضوع

با توجه به متحده بودن این مسئله ، در کتب علمای پیشین چیزی در این باره نوشته نگردیده است هر چند مقالاتی در نشریات بطور پراکنده چاپ شده ولی پایان نامه ای به صورت جامع نگاشته نشده است اما در این پایان نامه به طور مفصل و تحلیلی ، تمامی زوایا مورد بررسی قرار گرفته و در پایان نیز نظرسنجی بر اساس جدول مورگان تهیه شده است .

بیان روش و مراحل انجام کار تحقیق

این تحقیق از نوع نظری و کاربردی بوده و ابزار آن نیز کتابخانه ای ، پژوهشی و میدانی می باشد که همراه با شناسایی منابع و مآخذ ، مطالعه و بررسی آن ها و تطبیق و فیش برداری که بعد از طبقه بندی و مرتب سازی به نگارش در می آید .

نتایج علمی قابل پیش بینی از تحقیق

۱. این تحقیق حرمت استعمال موادمخدر را تشریح و تحلیل می کند .
۲. این تحقیق ضمن بیان اهمیت بحث پیشنهادات لازم در خصوص جلوگیری و شیوع موادمخدر را بیان می کند .
۳. به عنوان منبع و مرجعی برای پژوهشگران و محققان خواهد بود .

والسلام علی من تبع الهدی

حمیدرضا انصاری

فصل اول

کلیات مواد مخدر

بخش اول

آشنایی با مواد مخدر

مقدمه: در این بخش تاریخچه مواد مخدر، ابواب فقهی و حقوقی آن و همچنین قوانین و تصویب نامه های پیش از انقلاب و بعد از انقلاب در رابطه با مواد مخدر مورد بررسی قرار میگیرد

۱-۱-۱: تاریخچه مواد مخدر:

در طول تاریخ انسان از مواد مخدر به عنوان دارو برای از بین بردن و التیام درد ها و زمانی برای ایجاد لذت یا فرار از ناراحتی ها همچنین در جشن ها، مراسمات مذهبی و گاهی نیز جادو گران از آن استفاده می کردند تاریخ آشنایی بشر با خواص عصاره گیاه خشخاش مشخص نیست در بعضی منابع معتبر مانند دایره المعارف بریتانیکا نوشته شده است که در حدود قرن ششم و هفتم قبل از میلاد مسیح این گیاه در چین شناخته شده است شاعر نابینا و حماسه سرای یونان بنام هومو که ۶۰۰ سال قبل از میلاد می زیست نیز در آثار خود از گل خشخاش که در باغهای شهر رم کشت می شد یاد می کند چون یونانیان زمان سقراط حدود چهارصد سال قبل از میلاد از تأثیرات طبی تریاک سخن گفته اند در ایران دانشمندان بزرگی همچون شیخ ابوعلی سینا و محمد بن زکریای رازی از تریاک در موارد گوناگون بیماری ها استفاده کرده اند و بنابر قولی اولین بار در سال ۱۸۰۴ مرفین در طب برای رهایی از درد عملیات جراحی و دردهای بعد از عمل مورد استفاده قرار گرفته است و هروئین در سال ۱۸۹۸ برای اولین بار به صورت گرد سفید رنگ مورد مصرف قرار گرفت و به علت احساس لذت ناشی از مصرف کم کم به وابستگی جسمی و روانی معتاد انجامید.

به شهادت تاریخ، رواج دهنده این مواد در ایران عوامل انگلستان بودند که در عصر صفویه راه یافت و بعد از آلوده کردن شاهان، شاهزادگان و درباریان صفوی به درون مردم سرایت کرد و نحوه

گسترش آن به قدری وسیع و سریع بود که بعد از گذشت زمانی کوتاه پیدا می شد. و درون قهوه خانه ها به صورت رسمی و به عنوان تفنن استعمال می شد.^۱

در زمان قاجار با ترفند انگلیسی ها بسیاری از مزارع کشت گندم و دیگر محصولات مفید زراعی به مزارع کشت خشخاش اختصاص داده شد و خرید و فروش مواد مخدر رواج یافت به نحوی که روز به روز درآمد شاهان و درباریان وقت دادوستد تریاک افزایش یافت و اساساً خرید و فروش آن به انحصار دولت درآمد.

گردانندگان این تجارت خانمان سوز به منظور کسب منافع افزون تر و آلوده ساختن بیشتر جامعه با وضع قوانین مختلف به تشویق و ترغیب مردم به استعمال تریاک پرداختند و برای مصرف هرچه بیشتر آن جایزه تعیین کردند به طوری که در دوازدهم ربیع الاول سال ۱۳۲۹ هجری قمری دولت وقت قانونی را به منظور رشد و گسترش و تشویق کشت و فروش تریاک و مصرف آن تدوین کرد.^۲

ماده دوم این قانون آشکارا مردم را به تریاک کشی دعوت می کرد و بیان می داشت.

«سوخته تریاک را با قیمتی مناسب از دودکنندگان می خرد و برای هر مثقال سوخته سه عباسی حق الزحمه داده می شود»

به بهانه افزایش درآمد کشور هر روز بر شمار معتادان اضافه و اداره انحصارات تشکیل شد و در سراسر ایران شعباتی دایر کرد و هرکجا شعبه ای نداشت پاسگاههای انتظامی عهده دار این وظیفه بودند.

در حکومت پهلوی این موضوع به اوج خود رسید به نحوی که خاندان سر سپرده شاه، شخصاً رهبری قاچاق مواد مخدر و اشاعه آن در سطح جامعه به عهده گرفتند به موجب شواهد و مدارک دفتر مبارزه با مواد مخدر سازمان ملل متحد (در اوایل دهه ۱۹۶۰) خاندان پهلوی فعالیتهای مربوط به قاچاق مواد مخدر را در ابعاد وسیع و به همراه سرمایه گذاری های چند میلیون دلاری به انجام رساندند میلیارها دلار تریاک از طریق افغانستان و ترکیه خریداری می شد که قسمتی از آن به طور خام در بازار

۱ - باقرزاده احد ۱۳۷۸ همکاری های بین المللی و مبارزه با مواد مخدر، دانشگاه آزاد اسلامی

داخلی ایران به فروش میرسید و قسمتی در آزمایشگاههای مخفی تهران به هروئین تبدیل می شد و علاوه بر عرضه در بازارهای داخلی در خط توزیع شبکه بین المللی قرار می گرفت و به اروپا و آمریکا صادر می شد.^۱

در سال ۱۳۲۰ دولت وقت تصویب نامه ای را ابلاغ کرد که به موجب آن برای معتادان پرونده ای تهیه و برحسب نیاز تریاک به صورت کوپنی در اختیار افراد قرار گرفت و این وضعیت تا سال ۱۳۵۷ ادامه یافت افراد معتاد در سال ۱۳۵۹ بین ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر تا ۳ میلیون نفر اعلام شد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، استعمارگران که دست سلطه خود را کوتاه می دیدند برای نابودی انقلاب از هر کوششی فروگذار نبوده که از جمله آن اشاعه و گسترش مواد مخدر در کشور برای از بین بردن سرمایه های ملی ایران عزیز کمر همت بستند که با رهبری های داهیانیه امام امت و آگاهی از این ترفندها در سخنان تاریخی خود برای روشن شدن این مسئله بیان فرمودند: «شما این مسئله را اتفاقی ندانید که من باب اتفاق، یک دسته هروئین فروش شده است و دسته ای دیگر هم مبتلا شده اند این هم توطئه ای است که قدرتهای بزرگ به وسیله آن به ماضیه می زنند» معظم له در قسمت دیگری از سخنان خود فرمود: این یک باب است که چون به حیثیت اسلام برمی گردد جلوگیری از آن بر همه واجب است.^۲

لذا از آن به بعد مسئولان با درک صحیح این معضل اقدامات و فعالیتهای جدی خود را آغاز و تا به امروز به طور گسترده ای در جهت مبارزه با این پدیده شوم به کار بسته اند باشد که به یاری حضرت حق و الطاف خاصه امام زمان (عج) به روزی برسیم که ایرانی عاری از مواد مخدر داشته باشیم.

۲-۱-۱ مواد مخدر از دیدگاه لغت:

کلماتی که در ارتباط با مواد مخدر در کتابها و لغت نامه ها ذکر شده است عبارتند از:

الف: مخدر:

۱ - باقرزاده احد ۱۳۷۸ همکاری های بین المللی و مبارزه با مواد مخدر، دانشگاه آزاد اسلامی

۲ - خنجی علی، کلیات مواد مخدر، معاونت آموزش ناجا ۱۳۸۶ ص ۳۱

کلمه مخدر در لغت به معنای تخدیر کننده و به وجود آورنده ضعف و سستی و به ماده ای اطلاق می شود که باعث کسالت ، سستی ، از خود بیگانگی، بی تفاوتی و زایل شدن عقل و قدرت ادراک می شود. در فرهنگ لاروس مخدر را هر گیاه تخدیر کننده مانند توتون و خشخاش و همانند آن تعریف نموده اند^۱

و در لغت نامه دهخدا به ادویه ای گویند که بیخوابی و سستی اندام را آورد و چیزهایی که اعضای آدمی را بی حرکت و سست میکند نام برده است^۲

در بحر الجواهر آمده است: مخدر آن است که از سرد کردن اعضاء شروع می شود تا اینکه جوهری را در بدن قرار میدهد که تا اعماق روح نفوذ می کند و مزاج را از حالت احساس و تحریک خارج میکند و آنرا مختل کرده و از کار می اندازد پس به این خاطر احساس قطع می شود^۳

در لسان العرب:

((الخدربه فتح فاء و دال یعنی کسالت، استخوانهایش سست شد و یا او سست شد یعنی وضع و حال کسی که چرت می زند و کسل و بی حال و سست است^۴

ب: شیخ طوسی در النهایه گفته است:

من بنج غیره او اسکره شیء احتال علیه فی شربه واکله ثم اخذ ماله عوقب علی فعله بماء یراه الامام واسترجع عنه ما اخذه فان جنی البنج او لاسکار علیه جنایه کان المبنج حنامنا الما جناه^۵

شبییه همین عبارت را شیخ مفید در مقننه آورده و اضافه کرده است: فان جن البنج علی الانسان او المسکر من الشراب جنایه، لزمه ارشها بحسب ما یجب فیها لنقصان الجسم او العقل او بحواس^۶

۱ - خلیل جر، فرهنگ لاروس، ترجمه سید حمید طبیبیان، ج ۲، ص ۱۸۴۸

۲ - علی اکبر دهخدا، لغت نامه، ج ۴۴، ص ۶۴۴

۳ - محمد بن یوسف الطیب الهروی، بحر الجواهر، ج ۱، ص ۱۵

۴ - ابی الفضل ابن منظور، لسان العرب، ج ۴، ص ۲۳۳

۵ - طوسی محمد بن الحسن، النهایه فی المجرّد الفقه و الفتاوی، ج ۱ بیروت دارالقدس، بی تا

۶ - مفید، ۱۴۱۰: ۸۰